

سخن سردبیر

«هو العلیم»

می‌آموزیم، می‌نویسیم و می‌خوانیم تا پنهان بودگی‌های هستی را به زعم خود آشکار کنیم. بدیهی‌ست آن که طب، فیزیک، ریاضیات و نجوم می‌خواند با آن که باستان‌شناسی می‌خواند در آگاهی و اندیشه‌ها و رسالات تفاوت دارد. پس از رواج مدارس مدرن در سده اخیر و عمومی شدن آموزش، افراد سالیان ممتد از کودکی تا بزرگسالی را صرف یادگیری می‌کنند و یادگیری منشاء آگاهی می‌شود، چراغی‌ست که بر درون و برون آدمی نور می‌تاباند و هر نابینا را بینا می‌کند.

در هفته اخیر همگان شاهد آسیب‌هایی به غرض یا بی‌غرض بر تن میراثمان بودیم. به مناسبت برگزاری سنتی دیرینه، میراث دیرینه‌ای زخم می‌خورد و درد آن روح ملتی را می‌آزارد. کسی این میان خود زنی می‌کند و این بی‌رحمی نسبت به خود گریبان ملتی را می‌چاکد، منشأ این خشونت کالبدی، ذهن غیر مادی است که نیازمند آگاهی است، چراغ می‌خواهد.

آنکه در تاباندن نور بر تاریکی فرهنگی میراث مسئول است صرفاً ارگان یا مرکز خاصی نیست. چراغ در دستان طلبه‌گان دانش‌های مرتبط به میراث فرهنگی است. باستان‌شناسان از آن جمله هستند اگر تا امروز بدنبال راهی برای ترویج فرهنگ میراث‌داری عمومی بوده‌ایم تا از محوطه‌های باستانی و فرهنگ و سنن گذشتگان در گذشته و معاصران در گذر پاسداری کنیم و به هر دلیلی موفق به انجام این امر نشده‌ایم امروز وقت آن است بهای آگاهی‌مان را بپردازیم و دینمان را ادا کنیم. این جملات شعار نیست، دعوت به کنشی مجاهدانه است. اندیشه‌ای که میراث را درک نمی‌کند ارزشی برای ساختار مادی آن قائل نیست. اندیشه‌ای که میراث را درک نمی‌کند، گنج حقیقی را که در دل توسعه پایدار میراث فرهنگی و گردشگری است نمی‌کاود در دل محوطه‌های بی‌گناه و بی‌پناه که سالیان طویل نگهبانان نهشته‌های فرهنگی بوده‌اند جستجو می‌کند، و ما مقصریم که چاره‌ای نمی‌اندیشیم...

ایکوم بدرستی و هوشمندانه این ظرفیت را باز شناخته است و شعار «موزه‌ها برای آموزش و پژوهش» را سر داده است. امروز دیگر نیاز نیست برای آموزش طریق طولانی طی شود به الطاف هماهنگی تکنولوژی و فناوری آموزش در دسترس همگان است. آیا این فرصت غنیمتی برای استفاده از رویکردهای علمی باستان‌شناسی برای عموم نیست؟ می‌دانیم که این امر در گرو همکاری و برنامه‌ریزی دقیق است. انجمن علمی باستان‌شناسی آماده هرگونه همکاری با ارگان‌ها و مراکز خصوصی و دولتی در راستای حفظ ارزش‌های مادی و غیر مادی میراث فرهنگی است و از شعار ایکوم استقبال و حمایت می‌کند. به امید روزهای خوب آینده برای سرزمین‌مان ایران.

امیرعباس خلیل‌پور

سردبیر نشریه دانشجویی باستان‌پژوه

اسفند ماه ۱۴۰۲